REELS FORMATIDAGI VIDEO ROLIKLAR MEDIANING YANGI SHAKLI SIFATIDA

ВИДЕОРОЛИКИ ФОРМАТА REELS КАК НОВАЯ ФОРМА МЕДИА

REELS-FORMAT VIDEOS AS A NEW FORM OF MEDIA

Ibrohimova Rayhona Isroil qizi
Xalqaro Nordik universiteti Jurnalistika 2 MJK magistr
Tel:+998900945197
Email:rayhonibrohim@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada Reels formatidagi qisqa vertikal videolar raqamli medianing yangi platformaviy shakli sifatida tahlil qilinadi. Reelsning smartfon ekraniga mos vertikal kompozitsiyasi, qisqa davomiyligi, audiovizual ifodasi, algoritmik tavsiya va interaktiv tarqatish mexanizmlari uning an'anaviy videodan farqli jihatlari sifatida ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Reels, qisqa video, raqamli media, ijtimoiy tarmoq, algoritmik tavsiya, vertikal video, media iste'moli.

Аннотация. В статье формат Reels рассматривается как новая платформенная форма цифровых медиа. Выделяются вертикальная композиция, ориентированная на смартфон, краткость, аудиовизуальность, алгоритмическая рекомендация и интерактивное распространение.

Ключевые слова: Reels, короткое видео, цифровые медиа, социальная сеть, алгоритмическая рекомендация, вертикальное видео, медиапотребление.

Abstract. The article examines Reels as a new platform-native form of digital media. Its key features include smartphone-oriented vertical composition, brevity, audiovisual storytelling, algorithmic recommendation, and interactive distribution.

Keywords: Reels, short-form video, digital media, social network, algorithmic recommendation, vertical video, media consumption.

KIRISH

Raqamli kommunikatsiyada video kontentning mobil qurilmaga moslashuvi media shakllarining o'zgarishiga olib keldi. Instagram Reels 2020-yil 5-avgustda qisqa, ko'p lavhali videolarni yaratish va kashf etish vositasi sifatida taqdim etilgan; dastlab u 15 soniyali videolar, audio, effektlar va montaj vositalarini birlashtirgan hamda ommaviy akkauntlar uchun Explore orqali yangi auditoriyaga chiqish imkonini bergan [1]. Shu jihatdan Reels faqat videoning qisqa varianti emas, balki ishlab chiqarish, tarqatish va iste'mol qilish jarayonlari bitta platforma interfeysida birlashgan media shaklidir.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, auditoriyaning axborotga kirish yo'llari ijtimoiy va video platformalar tomon siljimoqda. Reels formati axboriy, ko'ngilochar, ta'limiy, reklama va jurnalistik kontentni bir xil vertikal oqimda namoyish etadi. Natijada media matnining hajmi, ritmi, vizual zichligi,

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

sarlavha va subtitrlarning o‘rni hamda muallif va auditoriya o‘rtasidagi aloqa an’anaviy televideniye yoki veb-sahifadagi videodan farqli tashkil etiladi. Tezisning maqsadi Reelsni medianing yangi shakli sifatida belgilovchi asosiy texnologik va kommunikativ xususiyatlarni tahlil qilishdir.

ASOSIY QISM

Reelsning birinchi muhim belgisi - mobil va vertikal iste’molga mosligi. Kontent smartfon ekranini to‘liq egallaydi, foydalanuvchi esa keyingi materialga surish harakati orqali o‘tadi. Ikkinchi belgi - qisqa va tez idrok qilinadigan audiovizual tuzilma: tasvir, musiqa yoki nutq, ekrandagi yozuv, subtitr va montaj bir necha soniyada asosiy ma’noni yetkazishga xizmat qiladi. Uchinchi belgi - tarqatishning ijtimoiy grafik bilan cheklanib qolmasligi; tavsiya oqimi foydalanuvchiga u kuzatmaydigan mualliflar kontentini ham ko‘rsatishi mumkin. Shu sabab muallif uchun auditoriyaga chiqish, auditoriya uchun esa yangi manbalarni kashf etish imkoniyati kengayadi.

Reuters Institute’ning 2025-yilgi Digital News Report hisobotida ijtimoiy video orqali yangilik iste’moli 2020-yildagi 52 foizdan 2025-yilda 65 foizga ko‘tarilgani, Instagram esa 48 bozor kesimida respondentlarning 19 foizi tomonidan haftalik yangilik manbasi sifatida ishlatilgani qayd etilgan [2]. Bu raqamlar barcha Instagram videolarini Reels bilan tenglashtirmaydi, biroq ijtimoiy video media iste’molida muhim o‘rin egallayotganini ko‘rsatadi. Ayniqsa yosh auditoriya uchun platforma ichidagi video oqimi axborotga birlamchi yoki tasodifiy kirish nuqtasiga aylanishi mumkin.

To‘rtinchi belgi - algoritmik saralash. Qisqa video platformalarida kontent ko‘rinishi faqat e’lon qilish vaqtiga emas, balki foydalanuvchi va video xususiyatlarini bog‘lovchi tavsiya mexanizmlariga ham tayangan holda shakllanadi. Mengruo Qi 2024-yilgi tadqiqotida qisqa video platformalarida foydalanuvchi qiziqishlari va video xususiyatlarini birlashtiruvchi tavsiya modellarining shaxsiylashtirilgan kontent tanlashdagi rolini ko‘rsatadi [3]. Media nuqtai nazaridan bu holat muharrir yoki muallif tanloviga qo‘shimcha ravishda algoritmni ham ko‘rinish va tarqalish jarayonining faol vositasiga aylantiradi.

Beshinchi belgi - axborotning tasodifiy uchrashi bilan bog‘liq yangi iste’mol modeli. Reuters Institute’ning 2026-yilgi tahliliga ko‘ra, Instagram orqali yangilik oladigan foydalanuvchilarning 55 foizi yangilikka ko‘pincha platformaga boshqa maqsadda kirgan paytda duch kelishini bildirgan [4]. Demak, Reels tipidagi lentada axboriy material ko‘ngilochar, shaxsiy va reklama kontenti bilan yonma-yon keladi. Bu jurnalistika uchun katta qamrov imkoniyatini yaratadi, biroq auditoriya materialni manbasi, janri va tekshirilganlik darajasi bo‘yicha tez ajrata olishi uchun aniq mualliflik, sarlavha va manba ko‘rsatishni talab qiladi.

Qisqa video jurnalistikasi bo‘yicha 2026-yilda e’lon qilingan tizimli sharh 2021-2025-yillardagi 20 empirik tadqiqotni umumlashtirib, Instagram Reels, TikTok va YouTube Shorts kabi formatlar yangilikni tezroq, vizualroq va oson kashf etiladigan qilishi mumkinligini, shu bilan birga kontekstning qisqarishi, parchalanib iste’mol qilish va ishonch muammolarini kuchaytirishi mumkinligini ko‘rsatadi [5]. Shu sabab Reelsni “yangi media” sifatida baholashda faqat qisqalikka e’tibor berish yetarli emas. Uning yangiligi vertikal mobil forma, algoritmik distribusiya, yaratuvchi iqtisodiyoti, tezkor interaktivlik va uzluksiz tavsiya lentasining bir tizimda birlashishidadir.

Amaliy jihatdan Reels uchta media vazifasini birlashtira oladi: birinchidan, murakkab mavzuni qisqa kirish yoki “tizer” orqali auditoriyaga olib kiradi; ikkinchidan, jurnalist, ekspert yoki tashkilotning bevosita yuz va ovoz orqali kommunikatsiyasini kuchaytiradi; uchinchidan, izoh, ulashish va qayta yaratish kabi platformaviy harakatlar orqali auditoriyani tarqatish jarayoniga jalb etadi. Biroq qisqa format barcha mavzular uchun yetarli emas. Murakkab ijtimoiy, ilmiy yoki huquqiy masalalarda Reels

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

asosiy manbaning o'rnini bosmasdan, batafsil materialga olib boruvchi birinchi qatlam sifatida ishlatilsa, axborotning tezligi bilan mazmuniy chuqurlik o'rtasidagi muvozanat yaxshiroq saqlanadi.

XULOSA

Reels formatidagi video roliklar zamonaviy medianing platformaga xos yangi shaklini ifodalaydi. Uning asosiy xususiyatlari - vertikal mobil kompozitsiya, qisqa audiovizual bayon, algoritmik tavsiya, keng kashf etilish, muallif va auditoriya o'rtasidagi tezkor interaktivlik hamda turli media funksiyalarining bitta lentada qo'shilishidir. Bu xususiyatlar Reelsni oddiy "qisqa video"dan ko'ra kengroq kommunikativ tizimga aylantiradi.

Formatning afzalligi - axborotni tez va ko'rgazmali yetkazish hamda yangi auditoriyaga chiqish imkoniyatidir. Cheklovi esa qisqa vaqt doirasida kontekstning kamayishi, turli janr va manbalarning bir xil interfeysda aralashishi hamda algoritmik tanlovning ko'rinish darajasiga ta'sir qilishidir. Shuning uchun professional mediada Reelsdan foydalanish manbani ko'rsatish, faktni tekshirish, aniq sarlavha va subtitr berish, zarur hollarda esa batafsil materialga havola qilish tamoyillari bilan uyg'unlashtirilishi lozim. Ana shunda Reels tezkorlikni ishonchlilik va mazmuniy aniqlik bilan birlashtiruvchi samarali media vositasiga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Meta Platforms, Inc. Introducing Instagram Reels [Elektron resurs]. — 2020. — URL: https://about.fb.com/news/2020/08/introducing-instagram-reels/
2. Newman N. Overview and key findings of the 2025 Digital News Report [Elektron resurs] // Reuters Institute for the Study of Journalism. — 2025. — URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2025/dnr-executive-summary
3. Qi M. The short video platform recommendation mechanism based on the improved neural network algorithm to the mainstream media // Systems and Soft Computing. — 2024. — Vol. 6. — Art. 200171. — DOI: 10.1016/j.sasc.2024.200171.
4. Robertson C. T. From broadcast news to streaming and platforms: The changing landscape of news video [Elektron resurs] // Reuters Institute for the Study of Journalism. — 2026. — URL: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2026/broadcast-streaming-platforms-changing-landscape-news-video
5. Uddin M. M., Sayma A. Short-Form Video Journalism and the Changing Dynamics of News Consumption: A Systematic Review of Audience, Algorithmic, and News Production Studies // International Journal of Advanced Multidisciplinary Research and Studies. — 2026. — Vol. 6, No. 2. — P. 1999–2009.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.